TSİP

TÜRKİYE SOSYALİST İŞÇİ PARTİSİ

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

PROGRAM

GAGATAY ANADOL

TÜRKİYE SOSYALİST İŞÇİ PARTİSİ

PROGRAM

TÜRKİYE
EKONOMİK VE TOPLUMSAL
TARİH VAKFI

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

«BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ, BİRLEŞİN!...»

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

TSİP YAYINLARI : 4

1. BASKI : HAZİRAN 1976
2. BASKI : OCAK 1977
3. BASKI : HAZIRAN 1980
Basıldığı Yer: DOĞAN BASIMEVİ

GEREKÇE

Çağımız, çökmekte olan kapitalizmden sosyalizme geçiş çağıdır. Ekim devrimiyle birlikte ilk kalıcı meyvesini veren sosyalizm, bugün bir dünya sistemi olarak, yeryüzünün üçte birinde dipdiri gelişen bir gerçekliktir. Sosyalist sistem dışındaki ülkelerde ise, sosyalizm, yüzmilyonlarca insanın elde etmek için uğruna mücadele verdikleri yegâne kurtuluş yoludur. Artık sosyalizm, günden güne gerileyen emperyalist kapitalizm karşısında, insanlığın ileriye doğru gelişiminin esas yönlendiricisidir.

Bugün yeryüzünde, geniş emekçi yığınların ve halkların ortak düşmanı emperyalizmdir. Bu olgu, emperyalizme karşı dünyanın dörtbir köşesinde yürütülen topyekûn mücadelenin çok yönlü bir bütünlük kazanmasını sağlar. Emperyalizmin kesin yenilgiye uğratılarak varlığına son verilmesi, başta dünya sosyalist sistemi ol-

TÜRKİYE SOSYALİST ARAŞTIRMA VAKFI

mak üzere, uluslararası işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş hareketlerinin meydana getirdiği dünya devrimci sürecinin bütünlüğünün ve iç dayanışmasının güçlendirilmesini zorunlu kılar. Tek tek ülkelerin halklarının nihaî kurtuluşları, emperyalizme karşı verdikleri mücadelede dünya devrimci sürecinin bütünlüğünün gereklerine sonuna kadar bağlı kalmakla mümkündür. Günümüzde, enternasyonal dayanışma olmadıkça, hiçbir ülke halkının, emperyalizme karşı verdiği mücadeleyi nihaî zafere ulaştırması mümkün olamaz.

Emperyalizmin sömürü ve baskısı altındaki Türkiye halkının mücadelesi, bütün dünyadaki anti - emperyalist mücadelenin ayrılmaz bir parçasıdır. Bu mücadelenin önderi işçi sınıfımızdır. Halkımızın nihaî kurtuluşunu sağlamakla yükümlü olan işçi sınıfımız, emperyalizme karşı olan mücadelenin sonuna kadar kararlı yegâne gücüdür. İşçi sınıfımız, aynı zamanda enternasyonal dayanışmanın da başlıca teminatıdır. Çünkü ulusal sınırları çoktan aşıp uluslararası bir nitelik kazanmış olan sermayeye karşı mücadele veren bütün ülkelerin işçi sınıfının düşmanı tektir: Emperyalizm. Nihaî hedefi tektir : Sömürüsüz bir dünya toplumu. Bu somut durum, işçi sınıfının birliği ilkesinin en yüce şekli olan işçi sınıfı enternasyonalizmine sonuna kadar

TÜRKİYE SOSYAL ARAŞTIRMALAR VAKFI

bağlılığı zorunlu kılar. Enternasyonalizm, aynı zamanda ulusların ve halkların kendi gelecekleri-ni tâyin hakkını hiçbir önşart koşulmaksızın, sonuna kadar savunmayı gerektirir. Böylece enternasyonalizmin, halkların kardeşliği ilkesiyle çok daha kapsamlı ve güçlü bir şekilde hayata geçirilmesi gerçekleşir.

Öte yandan dünya barışını savunmak, koru-mak, güçlendirmek ve barışa hizmet etmek işçi sınıfının en önemli enternasyonalist görevlerin-dendir.

Dünya emperyalist kapitalist sistemine bağımlı geri bir ülke olan Türkiye'de, hakim üretim tarzı kapitalizmdir. Türkiye'de boy vermesi yüz yıl öncesine uzanan ve bu noktadan günümüze kadar gelen süreç boyunca kayda değer serbest rekabetçi bir dönem geçirmeyen kapitalizm, esas gelişimine kurtuluş savaşından sonra kavuşmuştur. Kapitalizmin bu esas gelişimi bütünüyle dünya kapitalizminin emperyalist döneminde yer aldığı ve palazlanmakta olan yerli burjuvazi, giderek, emperyalizmle tam bir işbirliği içine girdiği için, Türkiye'de kapitalizm EMPERYALİZME BAĞIMLI olmuştur. Bu dönem boyunca, yerli burjuvazinin ortaklık ilişkileri içinde olduğu uluslararası finans - kapitalin tekelci niteliği, ülke kapitalizmine de aksetmiş, ayrıca Tür-

TÜRKİYE SOSYAL BİLİMLER ARAŞTIRMA VAKFI

kiye'nin kapitalizm öncesinden gelen toplumsal şartlarının da zorlamasıyla Türkiye kapitalizmi TEKELCİ bir nitelik almıştır. Sonuçta, Türkiye ekonomisi, dar bir parababaları zümresinin tekeline girmiştir.

Kapitalizmin, yani pazar için meta üretiminin ve buna bağlı olarak mübadelenin gelişmesi, bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de, şehirlerdeki ve köylerdeki geniş emekçi yığınlarının önemli bir kısmını, sahipleri bulunduğu üretim araçlarından koparark mülksüzleştirmiş ve işgüçlerinden başka satacağı bir şeyi olmayan birer ücretli köle haline getirmiştir. Böylece, üretim ve dolaşım araçlarının önemli bir bölümünün, mülkiyetini tekelinde toplayan az sayıda kapitalistin ve büyük mülk sahibinin karşısında, emekleriyle onların gelirlerini yaratan işçiler ve sömürülen diğer emekçiler yer almaktadır.

Üretim aracından koparılarak proleterleşen küçük üreticilerin arasına katılmasıyla biraz daha kalabalıklaşan işçi sınıfının durumu her geçen gün daha da kötüleşmektedir. Yaygınlaşan kapitalistleşme sonucu istihdam artsa bile, daha ileri tekniklerin kullanımının yaygınlaşması işçiye olan ihtiyacı nisbî olarak azalttığı için, işsizler ordusu gün be gün büyümektedir. Kapitalist üretimin kaçınılmaz sonucu olan bu durum, eme-

TÜRKİYE SOSYAL ARAŞTIRMA VAKFI

ğin sermayeye bağımlılığını ve dolayısıyla sömürüye olan mahkûmiyetini daha da arttırmaktadır.

Öte yandan kapitalist ekonominin anarşik yapısı, devamlı olarak ekonomik krizlere yol açmakta, mevcut kapitalist üretim ilişkilerinin yol açtığı bu durum, üretici güçlerin gelişmesini engellerken, proleterleşme ve tekellerin güçlenmesi süreçlerini hızlandırmaktadır. Üstelik ekonomisi, emperyalist sisteme bağımlı olan ülkemiz, bu sistemin gittikçe yoğunlaşan bunalımlarını daha derinden hissetmekte ve bağımlı kapitalist ekonomi derin yaralar almaktadır.

Kapitalizm, emeğin üretkenliğini arttırarak yaratılan toplumsal değerin büyümesini sağlarken, bu toplumsal değerden yararlanma eşitsizliğini beraber getirir. Bir avuç tekelciden ve onun gerici müttefiklerinden oluşan sömürücüler, kapitalist mülkiyet ilişkilerinin bir sonucu olarak, toplumsal zenginliklerin büyük bir bölümüne el koyarlarken, tüm değerleri yaratan emekçiler kıt kanaat geçinecekleri asgari geçim şartlarında yaşamak zorunda bırakılırlar. Bu durum işçi sınıfının nisbî ve bazan mutlak yoksullaşmasına yol açarken, köylülerin önemli bir bölümünün, küçük memur, zanaatkâr, esnaf ve diğer halk tabakalarının yoksullaşmalarını had

İLERİ SOSYALİST ARAŞTIRMA VAKFI

safhaya vardırır. Bütün bu toplum kesimleri, mevcut düzenin kötülüklerini, yoksullaşmanın getirdiği bağımlılığı, sömürünün yoğunlaşmasını, zulmün ve yaşama güvensizliğinin acılarını ve öfkelerini yüreklerinde duyarlar.

Toplumdaki bu çelişkilerin gün geçtikçe büyüyüp derinleşmesi sınıf kamplaşmalarını daha da belirginleştirmekte, sömürü ve baskıya maruz toplum kesimlerinin kendi kurtuluşları doğrultusunda emperyalizme ve yerli ortaklarına karşı mücadelelerini birleştirmeleri için elverişli bir ortam yaratmaktadır.

Öte yandan kapitalist üretimin sosyal niteliği ile üretim ve dolaşım araçlarının özel mülkiyeti arasındaki kapitalist toplumun temel çelişkisi her geçen gün daha da derinleşmekte ve yükselen sosyalleşme seviyesi özel mülkiyet kabuğunu zorlamaktadır. Bu durumda, burjuva toplumunun yukarıda sıralanan çelişkilerinin kaynağı olan bu çelişkinin, işçi sınıfının iktidarı ile çözülmesi gerekmektedir. Ancak böylece, üretici güçlerin gelişmesi önündeki engeller kaldırılmış olacak; ancak böylece, ekonomide anarşiyi ve devri buhranları yaratan kapitalist üretim yerine planlı sosyalist üretim temellendirilerek üretici güçlerin alabildiğine serpilip gelişmesi sağlanacak; ancak böylece, toplum-

İŞÇİ SOSYAL TARİH ARŞİVİ VAKFI

daki küçük bir azınlığın, büyük bir çoğunluğu sömürmesine son verilerek mevcut düzenden acı çeken geniş kitleler kurtarılmış olacak; ve ancak böylece refahın tüm toplum kesimlerine yayılarak, toplumsal zenginlik kaynaklarının, aynı zamanda, sömürü, zulüm ve yoksulluğun da kaynakları olması önlenecektir.

İşçi sınıfı bu devrimci sürecin başını çekmek ve sonuna kadar götürmek zorundadır. Çünkü işçi sınıfı, üretim araçlarının özel mülkiyetinden yoksundur. Buna karşılık mevcut düzenden zarar gören ve acı çeken diğer toplum kesimleri, üretimdeki objektif konumları gereği özel mülkiyet alanında kalırlar. Ve mevcut üretim ilişkilerinin, sosyalist mülkiyet ilişkileri ile değiştirilmesinde öncü rol oynayamazlar. Bu nedenle işçi sınıfımızın, toplumdaki tüm öteki sınıf ve tabakalardan, onların dünya görüşlerinden ve ideolojilerinden bağımsız örgütlenmesi, politikasını kendi nihaî hedefi doğrultusunda bağımsızca belirlemesi şarttır.

Bununla birlikte işçi sınıfının siyasi hareketi, toplumdaki tüm sömürülen ve baskı altında tutulan diğer toplum kesimlerine, mevcut düzendeki durumlarının umutsuzluğunu ve kurtuluşlarının, ancak işçi sınıfının iktidarı ile birlikte mümkün olacağını gösterir. Onları kendi

TÜRKİYE SOSYALİST İŞÇİ PARTİSİ ARŞİVİ VAKFI

mücadelesinin şaşmaz bir tabiat kanunu gibi işleyen bilimselliğine ve haklılığına ikna etmeye ve aynı saflarda mücadeleye katmaya çalışır.

Ülkemizde, gerek sömürüye karşı yürütmekte olduğu ekonomik mücadelesini yönlendirebilmesi, gerekse emperyalizme ve yerli ortaklarına karşı sürdürdüğü bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesini başarıya ulaştırabilmesi için, işçi sınıfımızın örgütlü siyasî mücadele yürütmesi şarttır. Ancak böyle yapmakla iktidar mücadelesi verebilmesi, iktidara gelmesi ve iktidarında uygulayacağı bir seri köklü girişimlerle kendinin ve geniş yığınların geleceğini kasteden halk düşmanı komplo ve sabotajcıları önleyerek, halkın çıkarlarını koruması gerçekleşebilir. Ancak, böyle yapmakla, bütün halkın kurtuluşunu sağlayacak olan kendi nihaî hedefi doğrultusunda, toplumun yeniden şekillendirilmesi mümkün olur.

İşte, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin görevi, Türkiye işçi sınıfının bilimsel olarak zorunlu bu iktidar hedefine doğru yöneltmek ve bu mücadelesinde onu örgütlemek ve ona bilinç, birlik ve mücadele azmi kazandırmaktır.

Türkiye kapitalizminin gelişimindeki tekelci nitelik, burjuva demokrasisinin yaygınlaşıp kök-

TÜRKİYE SOSYALİST İŞÇİ PARTİSİ MÜZAKİFİ

leşmesine meydan vermemiştir. Burjuvazinin ırkçılığı ve şovenizmi de burjuva diktatörlüğünü besleyip güçlendirmiştir. Bunlara, etkin bir şekilde varlığını sürdüren kapitalizm öncesinden kalma keyfî davranışlar ve baskı yöntemleri eklenince, kısıtlı burjuva demokrasisinin sınırlarının genişletilmesi büyük ölçüde zorlaşmaktadır. Faşist akımların varlığını sürdürmesine yol açan bu ortamda, tekelci burjuvazi, zorlandığında ve şartlar elverdiğinde faşist yönetimler getirmek için tereddüt etmemektedir. Bütün bu şartlar DEMOKRASİ mücadelesinin ne ölçüde hayatî olduğunu gösterir.

Ülkemizdeki halk düşmanı egemen güçler emperyalizmle işbirliği içindedirler. Kendi çıkarları ile emperyalizmin çıkarları öylesine iç içe girmiştir ki, onların emperyalizmden bağımsız bir tutum göstermeleri, bilimsel olarak mümkün değildir. Halkımızın sömürülmesinde işbirliği içinde olan emperyalizm ve yerli ortakları, onun baskı altında tutulmasında da, ortak çıkarlarının sürmesi açısından işbirliği yapmak durumundadırlar. O halde halkımızın emperyalizme karşı sürdürdüğü bağımsızlık mücadelesi, fiilen onun yerli ortaklarını ve bu ikisinin sömürü ve baskılarının devamını gerçekleştiren iktidarları karşısına almak zorundadır. Bu durumda BA-

TÜRKİYE SOSYALİST ARAŞTIRMA VAKFI

ĞIMSIZLIK mücadelesi, DEMOKRASİ mücadelesi ile bir bütün teşkil eder.

İşte bu durumda, işçi sınıfımızın yakın hedefi, emperyalizme bağımlı tekelci burjuvazinin ve müttefiklerinin egemenliğine son vererek bağımsızlığın ve demokrasinin gerçekleştirilmesidir. Bu hedef, işçi sınıfının örgütlü öncülüğünde halkın demokratik iktidarını mümkün ve zorunlu kılar. Halkın demokratik iktidarının kurulması için sürdürülen mücadele, ülkemizde çıkarları bağımsızlık, demokrasi ve özgürlükten yana olan tüm toplum kesimlerinin birlikteliğini gerektirir. Bu gereksinim HALK CEPHESİ'nde somutlanır. Halk Cephesinin temelini işçi - köylü ittifakı oluşturur.

Ülkemizde üretici güçlerin gelişim seviyesi, bağımsızlık ve demokrasi doğrultusundaki girişimlerde, demokratik halk iktidarını sosyalist taleplerle de karşı karşıya getirir. Toplumumuzda işçi sınıfının bağımsız ve yönlendirici bir sınıf olarak yeralmasının yol açtığı bu durum, demokratik halk iktidarının daha ilk adımda, sosyalizm doğrultusundaki köklü dönüşümlerini mümkün ve zorunlu kılar. O halde Türkiye'de BAĞIMSIZLIK ve DEMOKRASİ için verilen mücadele SOSYALİZM için verilen mücadele ile birleşir ve tamamlanır.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, demokratik halk iktidarına giden yolda, halkımızın sürdürmekte olduğu bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde, emperyalizme ve gerici iktidarlara yönelen bütün anti - emperyalist ve anti - faşist girişimleri destekler, bu gibi hareketleri işçi sınıfının nihaî çıkarları doğrultusunda, yörüngesine almaya çaba gösterir.

Ancak, emperyalizme bağımlılığı, tekelci sermayenin egemenliğini ve anti - demokratik baskıları daha ince metodlarla pekiştirip yaygınlaştıran her türlü reform görüşlerini tümüyle reddeder. Yine işçi sınıfının mücadelesini yolundan saptırıp, burjuvazinin çıkarlarının peşine takarak ona zarar veren her türlü sapmaya; revizyonizme, troçkizme, sol maceracılığa ve işçi sınıfı dışı bir akım olan anarşizme karşı kararlı bir şekilde mücadele eder, başlangıçta bir sapma olarak ortaya çıkıp, bugün işçi sınıfı biliminin karşısında yer alan ve işçi sınıfına düşman bir akım olan maoizme karşı amansızca savaşır.

TÜRKİYE SOSYALİST İŞÇİ ARAŞTIRMA MERKEZİ

Demokratik Halk İktidarının Hedefleri ve Görevleri

Partimiz, işçi sınıfımız önderliğindeki, demokratik halk iktidarının görevlerini şöyle tespit eder:

SİYASÎ HEDEFLER

- Ülkemizi emperyalizme bağlayan bütün siyasi, askeri, ekonomik ve kültürel anlaşmalar iptal edilecektir.
- Barışçı yanyana varolma ilkesi, dış politikanın temelini oluşturacak, haksız savaşlara son verecek, ihtilâfların barışçıl yoldan çözümlenmesi ve genel silâhsızlanmanın sağlanması için olanca çaba gösterilecektir.
- Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ilkesine tümüyle uygun bir politika izlenilecektir.
- Başta komşularımız olmak üzere, gereken bütün ülkelerle dostluk ve saldırmazlık anlaşmaları yapılacaktır.
- Dünya devrimci sürecinin gerektirdiği enternasyonal dayanışmanın görevleri eksiksiz

TÜRKİYE SOSYALİST İŞÇİ ARAŞTIRMA VAKFI

yerine getirilecek, anti-emperyalist politika, emperyalizm tüm dünyada kesin yenilgiye uğratılana kadar kararlılıkla yürütülecektir.

- Tüm yabancı sermaye millileştirilecek ve yabancı sermaye ve kredi ilişkileri halkın yararına demokratik halk devleti tarafından düzenlenecektir.
- Uluslararası planda faşizm ve ırkçılıkla kararlı bir mücadele yürütülecek faşist ve ırkçı yönetimlerle her türlü ilişki kesilecektir.
- Anayasa, geniş halk kitlelerinin hayati çıkarını ve halkın demokratik iktidarını teminat altına alacak şekilde, ırk, dil, cins, mezhep ve renk ayrımına bakılmaksızın tümüyle demokratlaştırılacaktır.
- Bu anayasaya aykırı bütün kanunlar ve mevzuat kaldırılacak, geniş yığınların örgütlenme, söz ve fikir özgürlüğü, doğrudan yönetime katılma ve benzeri hakları halkın egemenliği doğrultusunda düzenlenecektir.
- Adaletin halk yararına işlemesi için gerekli dünüşümler yapılacak, mahkemeler halkın oyuyla oluşturulacaktır.
- Yurttaşların seçme ve seçilme hakları üzerindeki tüm kısıtlamalara son verilecek, seçmenler, temsilcilerini istedikleri anda oy ço-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

ğunluğuyla görevden alma hakkına sahip olacaklardır.

- Devlet, bütünüyle, demokratik halk iktidarının koruyucusu ve bekçisi haline getirilecektir.
- Halkın, gittikçe artan bir oranda, devlet yönetimine aktif bir şekilde katılması sağlanacaktır.
- Her türlü faşist, ırkçı, gerici, halk düşmanı örgüt kapatılacak, yeniden örgütlenmelerine ve propagandasına fırsat verilmeyecektir.
- Her türlü halk düşmanı komplonun ve sabotajın, provokasyonun ve açık saldırıların karşısında, halkın kazanımlarını savunabilmesi için gönüllü örgütlenmesi gerçekleştirilecektir.
- Halkın, kendi demokratik iktidarını siyasî ve kitle örgütleri yolunda yönlendirmesi ve denetlemesi gerçekleştirilecektir.
- Devletin bütün yönetici kademeleri seçimle oluşturulacaktır.
- Dinin devlet ile olan her türlü ilişkisi kesilecek, din tamamıyla kendi haline bırakılacak, din ve mezhep üzerindeki baskılara son verilecektir.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARŞTIRMA VAKFI

EKONOMİK GÖREVLER

1 — Millileştirmeler:

- Büyük fabrikalar, büyük kapitalist çiftlikler, bankalar, sigorta şirketleri, dış ticaret ve büyük ticarî işletmeler, büyük ulaştırma vasıta ve tesisleri, büyük mülkler, tabii servetler, planlı halk ekonomisine gerekli olmayıp, tüketime hizmet eden kuruluşlar, diğer büyük kapitalist işletmeler ve ağa toprakları bütünüyle millileştirilip demokratik halk iktidarının emrine ve çalışanların yönetim ve denetimine verilecektir.

2 — Merkezi Planlama:

- Ekonomi, halk iktidarının yönetim ve denetiminde merkezi olarak planlanacak, bu planlama ile üretimdeki anarşinin ve ekonomik bağımlılığa yol açan maddi şartların ortadan kalkması, teknolojinin gelişmesi, işgücünün kalitesinin yükseltilmesi sağlanacak ve neyin, niçin, nasıl ve nerede üretileceği merkezi olarak tespit edilecek, sosyal gelişmenin bütün alanları planlı bir eşgüdüme sokularak, kol ve kafa emeği arasındaki çelişkinin kaldırılması yönünde tüm imkânlar seferber edilecektir.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

3 — Kırsal Ekonomi:

- İhtiyacı olan köylülere, topraksız ve az topraklı köylüler ilk plana alınarak bedelsiz olarak toprak dağıtılacak ve kollektif tarıma doğru yönlendirilmeleri için teşvik ve ikna edilecektir.

- Makina, sulama, gübre gibi imkânlar sağlanarak tarımın ve hayvancılığın ve balıkçılığın geleneksel geriliğine son verilerek ve yükselen üretkenlik ile birlikte üretimin hızla artması sağlanacaktır.

- Emekçi köylünün bağımlılık ilişkileri içinde kalmasına sebep olan her türlü borçlanmalar kaldırılarak insanca yaşaması ve özgürce üretime devam etmesi için gerekli yardım, teşvik, kolaylık vb. sağlanacaktır.

- Devlet çiftlikleri ve millileştirilen kapitalist çiftlikler, işçinin yönetim ve denetiminde, daha ileri bir teknoloji ile üretimine devam edecektir.

- Ormancılık, sınaî üretime yönlendirilecek şekilde demokratik halk iktidarı tarafından ele alınacak, orman köylülerinin emeğinin daha verimli olarak değerlendirilmesi için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

SOSYAL GÖREVLER

1 — Genel Olarak :

- İşsizliğe son verilecek, çalışabilecek yaş ve güçte olan herkese iş temin edilecek, çalışmayan yemeyecektir.
- Çalışan insanın bilimsel olarak alması gerekli temel besleyici maddelerden her yurttaşın eksiksiz yararlanması sağlanacak, açlığın ve eksik beslenmenin maddi şartları kaldırılacaktır.
- Her türlü sağlık hizmeti sosyalleştirilerek hiçbir ayrıcalık gözetmeksizin tüm yurttaşlara, devlet tarafından bedelsiz olarak sağlanacak, sağlık nedenleriyle çalışamayanların geçimleri temin edilecek ve gerekli dinlenme hizmetleri devletçe düzenlenecektir.
- Emeklilerin ve bedeni yetersizlikten dolayı çalışamayacak durumda olanların geçimlerinin sağlanması, devletin sosyal görevidir.
- Bütün yurttaşlara düşük bir kira bedeli karşılığında günün sosyal ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde konut temin edilecektir.
- Dolaylı vergiler tümüyle kaldırılacak, gelir vergisi, çalışan halkın çıkarları doğrultusunda müterakki olarak düzenlenecektir.

TÜRKİYE SOSYAL ARAŞTIRMA VAKFI

- Eğitim, kültür, sanat ve spor, sosyalist toplumun kuruculuğuna ve güçlendirilmesine aktif olarak katılacak kollektif insanın yetişmesine hizmet edecek şekilde sosyalleştirilecektir. Kültürlerin gelişmesini önleyen engeller bütünüyle kaldırılacak ve hızla gelişip serpilmeleri için, halkın iktidarı tüm imkânları seferber edecektir.

2 — İşçiler İçin :

- Her işçinin dilediği yerde ve işde çalışması sağlanacaktır.
- İşçiler, işyerinin yönetimine ve denetimine katılacaklar ve son söz hakkı, demokratik halk iktidarının politikası ve tespit ettiği hedefler doğrultusunda, işçilerde bulunacaktır.
- İşçi sınıfının sendikal hareketindeki bölünmelerin ve dağınıklığın giderilmesi için tedbirler alınacak, işçilerin ülke çapında tek bir sendikal birlik içinde toplanmaları sağlanacaktır.
- Her işçiye emeği karşılığında ücret ödenecektir.

3 — Köylülük İçin:

- Kırsal alanlardaki baskı ve nüfuzun tamamıyla yokedilmesi ve yeniden gelişmesinin

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

önlenmesi için, yönetiminden yoksul köylülerin ağırlıkta olduğu demokratik köy komiteleri kurulacak ve mahalli ekonomik, sosyal yönetim, halk iktidarının politikası ve direktifleri doğrultusunda bu komitelerin elinde olacaktır.

- Gizli işsizliğe son verilecek, köylerdeki atıl işgücünün sanayiye aktarılması için planlı bir çalışma yürütülecektir.

- Köy ile şehir arasındaki farkın kapanması ve köylerin şehir standardına yükselmesi için, toplumsal gelişme perspektifi paralelinde gerekli düzenleme ve yatırımlara başlanacaktır.

4 — Diğer Çalışanlar İçin:

- İşçiler dışındaki bütün çalışanların bir bütünsellik içinde sendikal ve meslekî örgütlenmeleri sağlanacaktır.

5 — Kadınlar İçin

- Sömürücü toplumların yarattığı kadın-erkek eşitsizliklerinin giderilmesi ve kadınların ev hayatının köleleştirici etkisinden kurtarılıp yaratıcı güçlerinin geliştirilmesi sağlanacak organizmasına zararlı olan alanlarda çalış-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

maları önlenecek ve kadın-erkek ayırımı gözetilmeden, eşit işe eşit ücret prensibi uygulanacaktır.

- İnsanlık onurunu ayaklar altına alan fuhuş kesin olarak yasaklanacak fuhuşun tuzağından kurtulan kadınların onurlu bir hayata kavuşmaları için iş sağlanacak, fuhuşu yaratan maddi şartlar kaldırılacaktır.

6 — Gençlik İçin

- Gençlik dinamizminin halk yararına yönlendirilmesi, toplumun geleceğinin daha ileri bir seviyeye ulaştırılması için, tavırda bağımlı, örgütsel olarak bağımsız sosyalist gençlik örgütlenmesi tüm çalışan ve öğrenci gençliği kapsayacak şekilde yurt sathına yayılacak, diğer demokratik ve mesleki gençlik örgütleri teşvik edilerek gençliğin tümüyle örgütlü bir bütünlüğe kavuşması sağlanacaktır. Böylece, üretime dönük girişimlerde gençliğin gönüllü yardımı teşkilatlandırılacaktır.

7 — Çocuklar İçin:

- Çocuklar toplumun en değerli varlık hazinesidir. Yarının insanını ve toplumunu oluşturacak çocukların, bu doğrultuda yetişmeleri

TÜRKİYE SOSYAL BİLİMLER ARAŞTIRMA VAKFI

için, devlet ile aile tam bir işbirliği içinde olacak, devlet, tüm sosyal imkânlarını bedelsiz olarak, çocuğun sosyalist toplumun insanı olarak yetişmesine seferber edecektir.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi demokratik halk iktidarına giden yolda, halkımızın acil demokratik taleplerinin karşılanması, işçi sınıfımızın korunup güçlendirilmesi ve onun temel müttefiki köylülerin acil taleplerinin gerçekleştirilmesi için sürekli mücadele yürütür.

Kendisi ile birlikte tüm çalışan halkımızı da kurtuluşa götürecek olan işçi sınıfımızın ve halkın kurtuluşunun ilk adımı olan Demokratik Halk iktidarının gerçekleştirilmesi amacıyla Partimiz, bu programını hayata geçirmeye çalışır ve tüm bağımsızlık, demokrasi güçlerini bu program doğrultusunda birlikte mücadeleye çağırır.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

PROGRAMA EK

DEMOKRATİK HALK İKTİDARINA GİDEN YOLDA HALKIMIZIN ACİL TALEPLERİ

1 — Türkiye Sosyalist İşçi Partisi ülkemizin demokratlaşması ve bağımsızlaşması doğrultusunda şunları talep eder:

- Anayasa'da yapılan anti-demokratik değişikliklerin iptal edilmesi, Anayasa'nın çalışan halkın yararına demokratlaştırılması,
- Fikir ve örgütlenme özgürlüğünü engelleyen her türlü Ceza Kanunu maddesinin kaldırılması,
- Kitap ve yayın yasaklamalarının, yayın toplanması ile ilgili her türlü yasa maddesinin kaldırılması,
- Kamu hizmeti gören devlet kontrolundaki basın ve yayın kurumlarının demokratlaştırılması,
- Çalışan halkın ekonomik-demokratik, mesleki ve kültürel her türlü örgütlenmesini ve faaliyetini engelleyen yasal mevzuatın kaldırılması,
- İşçi-memur ayrımı yapılmaksızın tüm çalı-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

şanlara, grevli, toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkının tanınması,

- Siyasi Partiler ve Seçim Kanunu'nun demokratlaştırılması, bütün halkın hayatın her alanında ve her sosyal ve ekonomik birimde, siyasi örgütlenme dahil olmak üzere serbestçe örgütlenmesini sağlayacak hale getirilmesi, her türlü siyasi faaliyet önündeki engellerin kaldırılması,
- Parti, sendika, dernek ve kuruluşların uluslararası ilişkileri üzerindeki bütün kısıtlamaların kaldırılması,
- Siyasi nedenlerle yurt dışına çıkılmasına uygulanan anti-demokratik kısıtlamaların kaldırılması,
- Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı Kararları'nın etkin bir şekilde hayata geçirilmesi,
- 1 Mayıs'ın işçi günü, 8 Mart'ın Uluslararası Emekçi Kadınlar Günü, 10 Kasım'ın Gençlik Günü olarak kabul edilmesi,
- Seçme yaşının 18'e, seçilme yaşının 21'e indirilmesi,
- Öğrenimdeki bilim ve öğrenim özgürlüğünü kısıtlayan, öğrencilerin demokratik örgütlenmesini engelleyen tüm anti-demokratik mevzuat ve uygulamaların kaldırılması,

TÜRKİYE SOSYAL BİLİMLER ARAŞTIRMA VAKFI

- Yüksek öğrenime giriş üzerindeki kısıtlamaların tümüyle kaldırılması, her öğrencinin istediği yerde ve dalda yüksek öğrenim görmesinin sağlanması,
- Adalet mekanizmasının iktidarların tesirine maruz kalmayacak şekilde düzenlenmesi, Askeri Mahkemelerin kaldırılması, savcıların tayininin hakimlerle aynı esasa getirilmesi, mahkemelerin halkın oyuyla işbaşına gelmesinin sağlanması,
- Bütün siyasi hükümlü ve tutukluların serbest bırakılması, insanlık düşmanı faşizm suçlularının bu kapsam dışında tutulması,
- İdam cezasının kaldırılması,
- Başta 12 Mart dönemi sorumluları olmak üzere, bütün faşist uygulamaların sorumlularının yargılanması,
- Gözaltı süresinin hiçbir durumda 24 saati geçmemesi,
- Devlet mekanizmasındaki faşist ve gerici unsurların ayıklanması, demokrat kıyımına son verilmesi,
- Sencto'nun kaldırılması, tek meclis sisteminin yürürlüğe konması,
- Irkçı, şoven baskı ve uygulamalara, asimilasyon ve jenosid politikasına son verilmesi, özgürce gelişmenin bütün engellerinin kaldırılması,

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

- Toplum polisinin kaldırılması,
- Jandarma, komando ve polis baskısına son verilmesi, dayak, işkence ve keyfi muamelelerin ve rüşvetin sona erdirilmesi, sorumlularının mutlaka kovuşturulması,
- Hangi nedenle olursa olsun, kolluk kuvvetleri görevlilerinin suçsuz bir yurttaşı özgürlüğünden alıkoymasının suç sayılması ve sorumlularının cezalandırılması,
- Suçun niteliği ne olursa olsun gözaltına alınmış bütün kimselerin, kimlik saptaması da dahil olmak üzere tüm sorgularının yargıç yönetiminde ve kendi seçtiği avukat önünde yapılması,
- Emperyalizmin her türlü ekonomik, siyasi ve askeri örgütünden derhal çekilinmesi,
- Sağlık hizmetlerinin tüm yurttaşlara parasız olarak sağlanması, sağlık kurumlarının yurt düzeyinde yaygınlaştırılması ve koruyucu sağlık hizmetlerine ağırlık verilmesi,
- Gecekondu yıkımının kesin olarak yasaklanması,
- Kiraların her belediye çevresinde, sendikaların, belediyelerin ve kiracı temsilcilerinin katılacağı bir komisyon tarafından tespit edilmesi,
- Fuhuşun kesin olarak yasaklanması, teşvik edenlerin cezalarının ağırlaştırılması,

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

- Dolaysız vergilerin kaldırılması, gelir vergisindeki adaletsiz durumun son verilerek giderilmesi ve müterakki sistemin gerçekleştirilmesi,
- Yurt dışında çalışmak zorunda bırakılan işçilerimizin ikinci sınıf insan muamelesi görmelerinin önlenmesi, yabancı işçilere uygulanan kısıtlamaların kaldırılması, sağlık, eğitim, konut, kültür konusundaki olumsuzlukların giderilmesi, emperyalizmin yozlaştırıcı etkileriyle mücadele edilmesi, örgütlenme ve oy verme dahil siyasi hakların sağlanması,

2 — Türkiye Sosyalist İşçi Partisi işçi sınıfımızın korunup geliştirilmesi için şunları talep eder:

- Çalışma yaşamını düzenleyen İş Yasası, Sendikalar Yasası, Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Yasası, Sosyal Sigortalar Yasası ve bu yasalara bağlı olarak çıkartılan ilgili tüzük ve yönetmeliklerin, uyumlu bir bütünlük içinde demokratikleştirilmesi,
- Sekiz saatlik iş gününün her yerde uygulanması,
- Hafta sonu tatilinin iki gün olması,
- Fazla mesainin yasaklanması,

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

- 16 yaşından küçüklerin çalıştırılmasının yasaklanması, 16-18 yaş arasındakilerin işgününün altı saatle sınırlandırılması, ücretlerin tespitinde yaş ayrımının yapılmaması,
- Kadın sağlığına zarar veren alanlarda kadınların çalıştırılmasının yasaklanması,
- Kadın-erkek ayrımı yapılmadan eşit işe eşit ücret ödenmesi,
- Ne sebeple olursa olsun işçinin ücretinden kesinti yapılmasının yasaklanması,
- İşçilerin işten çıkartılmalarına, işyerinde işçilerden seçilmiş disiplin komitesi kararı dışında kimsenin yetkisinin olmaması,
- İşçilerin memur statüsüne sokulmasının önlenmesi,
- Asgari ücretin, işçinin kendisinin ve ailesinin bilimsel olarak tespit edilmiş yaşama standardını karşılayacak şekilde, her belediye çevresinde, belediye ve sendika temsilcilerinden oluşacak asgari ücret komiteleri tarafından belirlenmesi ve her yıl yeniden saptanması,
- İşsizlik sigortası kurulması,
- Mevcut sigorta kurumlarının, kesin olarak işçi temsilcilerinin denetimine ve yönetimine verilmesi,

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

- Genel grev ve dayanışma grevinin yasallaşması,
- Tarım işçilerinin İş Kanunu kapsamına alınması,
- Lokavtın kaldırılması ve suç sayılması,
- Her türlü grev hakkı üzerindeki bütün kısıtlamaların kaldırılması, grev hakkına hiçbir önşart koşulmaması,
- İşçi sağlığına zararlı işkolları için ve işkazalarına karşı koruyucu tedbirlerin kanunlaştırılması ve denetiminin işçi temsilcileri tarafından yapılması,
- Çalışanların korunması ile ilgili kanunları çiğneyen işverenler için cezai müeyyidenin artırılması ve cezalandırılmalarının mutlaka sağlanması,
- Bölge çalışma müfettişlerinin Çalışma Bakanlığının emrinden çıkarılması, atama ve terfi işlemlerinin meslek örgütleri tarafından yapılması,
- İşçilerin ekonomik sorunları ile ilgili davaların tek celsede sonuçlanması,
- İş ve işçi bulma kurumlarının işçi temsilcilerinin yönetim ve denetimine verilmesi,
- Kamu ve özel sektöre bağlı işyerlerinde ve her belediye sınırı içinde çalışanların çocuk-

TÜRK-İŞ SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

ları için yeteri kadar kreş, yuva ve bakımevleri açılması,

3 — Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, işçi sınıfımızın en yakın müttefiki olan emekçi köylülük için şunları talep eder:

- Topraksız ve az topraklı köylüye geçimini sağlayacak kadar toprak verilmesi,
- Emekçi köylüye, tefecinin, ağanın ve aracının sömürü ve baskısından kurtulacak biçimde yeterli kredi temin edilmesi, tefeciliğin kesin olarak yasaklanması, taban fiyatlarının emekçi köylüyü gözetecek şekilde tespit edilmesi,
- Emekçi köylülüğün, tarımda ve hayvancılıkta üretimi artıracak ileri teknolojiden yararlanması için gerekli kolaylıkların gösterilmesi,
- Emekçi köylülüğün kooperatif, birlik vb. ekonomik ve demokratik örgütlenmesi önündeki her türlü anti-demokratik engellerin kaldırılması,
- Emekçi köylülüğün tefeciler ve bankalara olan tüm borçlarının silinmesi ve ipoteklerinin kaldırılması; tefecilik yapanların ağır hapisle cezalandırılması,

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

0016
TSIP1/01. - HAZIRAN 1980
3.32/

- Özel durumları olan orman ve dağ köylülerinin değerlendirilmesinde gerekli kolaylıkların gösterilmesi, yaşama ve çalışma şartlarının köylüler yararına düzenlenmesi,

- Kırsal kesimlerdeki her türlü ataerkil bağımlılık ilişkilerinin devamına yol açan maddi ve sosyal olumsuzlukların tasfiyesi için gerekli tedbirlerin alınması,

Kendisi ile birlikte tüm çalışan halkımızı da kurtuluşa götürecek olan işçi sınıfımızın ve halkın kurtuluşunun ilk adımı olan Demokratik Halk İktidarının gerçekleştirilmesi amacıyla Partimiz, bu programını hayata geçirmeye çalışır ve tüm bağımsızlık, demokrasi güçlerini bu program doğrultusunda birlikte mücadeleye çağırır.

(21-27 Mart 1976 tarihinde yapılan 1. Parti Kongresinde kabul edilmiştir. «Programa Ek» kısmı 2. Kongre'de yeniden düzenlenmiştir.)

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI